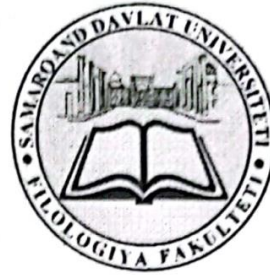

ВАЗОРАТИ ТАЪЛИМИ ОЛЙ, ФАН ВА
ИНОВАТСИЯҲОИ РЕСПУБЛИКАИ
ЎЗБЕКИСТОН

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ
САМАРҚАНД БА НОМИ ШАРОФ РАШИДОВ

Ба рўйхат гирифта шуд:
№ ДБ-60230100-2.04

«2» 10 соли 2024

“ТАСДИК МЕНАМОЯМ”

Ректори ДДС

Р.И.Халмурадов

соли 2024

ДАСТУРИ ТАЪЛИМИ
аз фанни

ТАЪРИХИ АДАБИЁТИ ҶАҲОН ВА ХАЛҚҲОИ ЭРОНӢ

Соҳаи дониш:	200 000	- Соҳаи санъат ва фанҳои гуманитарӣ
Соҳаи таълим:	230 000	-Забонҳо
Равиши таълим:	60230100	-Филология ва омӯзиши забонҳо (забони тоҷикӣ)

Коди фан/ модул JEHA1305		Соли хониш 2025-2026	Семестри III	ECTS – Кредитҳо 5	
Коди фан/ модул Маҷбурӣ		Забони таълим Тоҷикӣ		Соатҳои ҳафтаинаи дарс 4	
1.	Номи фан		Машғулоти аудиторӣ (соат)	Таълими мустақил (соат)	Умумӣ (соат)
	Таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон ва эронӣ		62	88	150

Мақсади фан. МФ.

1	I. Мазмуни фан Фанни «Таърихи адабиёти ҷаҳон ва халқҳои эронӣ» бояд барои муайян намудани мавқеи адиб дар ҷамъият, дар ҳамаи асру замонҳо ғояи маърифӣ - маънавӣ доштани асарҳои вай. Дар ҷараёни омӯختани адабиёти минтақа, гурӯҳ ва ё халқҳои ҷудогона равободати онҳо ба адабиёти тоҷикӣ ўзбек вобаста карда мешавад. Инчунин дастури мазкур барои амиқу дақиқ фаҳмидани таърихи ташаккули адабиёти халқҳои ҷаҳон ҳамчун дастуруламал хизмат хоҳад кард. Мақсад аз омӯختани фанни «Таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон ва эронӣ» аз ҷониби донишҷӯёни факултаҳои филологияи иборат аз он аст, ки толибилмон бояд оиди таърихи ташаккули адабиёти ҷаҳон ва даврони рушди он, асосҳои назарияи илми адабиёти дунё шиносо гарданд, дар бораи хусусиятҳои муҳимтарини адабиёти халқҳои ҷаҳон, ва тараққиёти таърихӣ адабиёти Эронӣ Афғонистон ва омилҳои инкишофи инкирози он асарҳо ва дурдонаҳои адабиёти халқҳои ҷаҳон маълумот дошта, дар таҳлили асарҳои бадеӣ малакаи муайяно соҳиб бошанд. Вазифаи фанни «Таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон ва эронӣ» аз инҳо иборат аст: ба мутахассисон – филологҳои оянда доир ба таърихи ташаккул ва инкишофи адабиёти халқҳои гуногуни олам – аз эҷодиёти даҳонакии халқ, афсонаву асотирҳои Юнони қадим сар карда, то манзараҳои умумии адабиёти имрӯза маълумот додан; дар контексти адабиёти форсу тоҷик таҳлилу баррасӣ намудани таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон, пайдоиш ва инкишофи ҷинс ва жанрҳои адабӣ, равия, ҷараён ва услубҳои эҷоди бадеӣ дониши онҳоро нисбати таърихи тараққиёти адабиёти ҷаҳонӣ афзудан; мавқеи адабиёти бадеиро дар инкишофи тафаккури миллӣ ва маънавию фарҳангӣ муайян намуда, онро дар мисоли асарҳои адибоне, ки аз ҷониби башарият эътироф шудааст, фаҳмонидан.
----------	--

Мазмуни фан	
II. Қисми асоии назарӣ (машғулотӣ маърузаӣ)	
II.I. Ба таркиби фан мавзӯҳои зерин дохил мешаванд:	
Шакли машғулот: маъруза (М)	
М1.	Маълумот дар бораи фанни «Таърихи адабиёти ҷаҳон» ва маводи он. Тамаддуни ҷаҳонӣ ва адабиёти бадеӣ. Равобит ва ҳамбастагӣ яке аз омилҳои асосии инкишофи адабиёти халқҳои олам. Омӯхта шудани таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон дар асру замонҳои гуногун. Зарурияти омӯختани таърихи адабиёти ҷаҳон дар рӯзҳои мо. Дараҷаи омӯхта шудани он аз ҷониби олимон. Моҳияти ба минтақаҳо ва гурӯҳҳо тақсим карда омӯختани адабиёти халқҳои ҷаҳон.
М2.	Адабиёти Юнон ва Рими қадим. Эҷодиёти даҳонакии халқ ва асотирҳои Юнони қадим. Ёдгориҳои замони қадим. Достонҳои Гомер «Илиада» ва «Одиссея». Маданияти Юнони қадим то милод. Пайдоиши лирика ва навҳои он. Мавзӯ ва мундариҷаи асарҳои Гесиод, Тертей, Сапфе. Давраи қадимаи адабиёти Юнон. Эҷодиёти Эсхил, Софокл, Эврипид, Аристофан. Таъсири адабиёти Юнони қадим ба инкишофи адабиёти асрҳои минбаъдаи ҷаҳон. Адабиёти Рим. Шароити таърихӣ пайдоиши адабиёти Рим. Аз ҷиҳати мазмун ва шакл боло рафтани адабиёти Рим. Мавқеи вай дар инкишофи адабиёти Аврупо. Робитаҳои адабии Юнону Рим. Асри Август – давраи гулгулшукуфии адабиёти Рим. Эҷодиёти Вергелий, Горатсий ва Овидий. Давраи охири адабиёти Рим. Апулей ва аҳамияти эҷодиёти ӯ барои равнақи минбаъдаи адабиёт.
М3.	Адабиёти асрҳои миёна. Дар заминаи мероси ниёгон ба вучуд омадани адабиёти асрҳои миёна. Се равияи адабиёти асримеёнагӣ ва моҳияти онҳо. Адабиёти шифохӣ-халқӣ, адабиёти ритсарӣ-куртуазӣ, адабиёти динӣ-клерикалӣ. Ҳамосаи қаҳрамонии франсуз «Суруд дар бораи Роланд». Ҳамосаи қаҳрамонии немис. Пайдоиши адабиёти ритсарӣ ва робитаҳои он бо адабиёти Шарқ. Осори ҳамосавии халқҳои дигари аврупо ва хусусиятҳои муҳимтарини онҳо. Анвои жанрӣ ва хусусиятҳои муҳими онҳо. Адабиёти шаҳр дар асрҳои миёна. Мавқеи ҳаҷв дар адабиёти ин давра.
М4.	Адабиёти давраи Эҳё. Маълумот дар бораи мафҳуми «Давраи Эҳё». Моҳияти ин давра. Давраи Эҳё ва адабиёти Шарқ. Давраи Эҳё дар Итолиё ва Испониё. Марҳилаҳои инкишофи адабиёти Итолиё дар давраи Эҳё. Петрарка – намоёндаи барҷастаи адабиёти ин давра. Жованни Боккаччо ва асари ӯ «Декамерон». Михел де Сервантес ва асари ӯ «Дон Кихот». Давраи эҳё дар Фаронса ва Инглистон. Давраи Эҳё дар Фаронса. Омилҳои пайдоиши адабиёти ин давра. Инсонпарварӣ дар эҷодиёти Франсуа Рабле. Давраи Эҳё дар Инглистон. Вазъи ҳаёти иҷтимоӣ – иқтисодӣ ва маданияти асрҳои IV–VI. Инкишофи адабиёти бадеӣ, драма ва театри англис. Фочеаномаҳои Шекспир:

	«Ҳамлет», «Отелло», «Шоҳ Лир», «Ромео ва Жулетта». Мавзӯӣ ва ғояи ин асарҳо.
M5.	Адабиёти Аврупои Ғарбӣ дар асри XVII. Классисизми ғарб ва намояндагони он. Жон Милтон – намояндаи адабиёти англис дар ин давра. Адиби испан Лопе де Вега ва асари ӯ «Чашмаи ғусфандон». Маълумот дар бораи намояндагони адабиёти ин давраи Фаронса. Пиер Корнел, Лафонтен, Буало ва Жан Расин. Адабиёти маърифатпарварии Аврупо дар асри XVII. Пайдоиши адабиёти маърифатпарварӣ дар Аврупо ва заминаҳои он. Даниел Дефо ва романи ӯ «Робинзон Крузо». Мавқеи Жонатан Свифт дар адабиёти ҷаҳонӣ. Романи «Саёҳати Гуливер» ва моҳияти иҷтимоии он. Адабиёти маърифатпарварии Фаронса. Мавқеи Мери Аруэ Волтер ва Дени Дедро дар он. Жан Жак Руссо – асосгузори сентиментализми Фаронса. Драмаҳои Бомарше. Лессинг ва Шиллинг – намояндагони адабиёти маърифатпарварии немис. Иоганн Волфранг Ҳёте – адиби бузурги немис. Мавқеи «Девони Мағрибу Машрик» ва «Фауст» дар эҷодиёти Ҳёте.
M6.	Адабиёти Аврупо дар асри XIX. Пайдоиш ва инкишофи романтизм ва реализм дар адабиёти Аврупои давра. Намояндагони барҷастаи адабиёти асри XIX: Виктор Гюго, Стен Мериме, Балзак, Диккенс. Мавқеи онҳо дар адабиёти ҷаҳонӣ.
M7.	Адабиёти асри XX дар Аврупо. Инкишофи реализми танқидӣ. Ҷараёнӣ ва майлҳои гуногуни адабӣ. Намояндагони адабиёти ин давраи Фаронса: Э.Пете, Ги де Мопассан, Эмил Золя. Ақидаҳои инсонпарварӣ дар эҷодиёти адиби немис Томас Манн. Драмаҳои Бернард Шоу. Шӯҳрати ҷаҳонии эҷодиёти Луи Арагон, Анна Зегерс.
M8.	Адабиёти Амрико дар асри XX. Равия, ҷаран ва услубҳои эҷодии адибони Амрикои асри XX. Намояндагони барҷастаи адабиёти Амрико: Марк Твен, Чек Лондон, Эрнст Хемингуэй, Теодор Драйзер. Робитаҳои адабии тоҷик бо адибони ҷаҳони асри XX.
M9.	Адабиёти халқҳои мамлакатҳои ҳамдӯстӣ. Як ҷузъи адабиёти ҷаҳонӣ будани адабиёти халқҳои мамлакатҳои ҳамдӯстӣ. Омилҳои ба гурӯҳҳо тақсими карда омӯхтани ин қисми адабиёти ҷаҳон. Дарачаи омӯхта шудани он. Пайвандҳои адабӣ дар гузашта ва замони мо. Мақоми тарҷумаи бадеӣ дар инкишофи адабиёти миллӣ. Инкишофи адабиёти миллӣ дар партави пайванди ҳамбастагӣ. Адабиёти халқҳои славяни шарқӣ. Муштаракӣ дар эҷодиёти даҳонакии халқ ва ёдгориҳои қадимаи хаттии халқҳои славяни шарқӣ. Оғози китобчопкунӣ дар Русия ва инкишофи адабиёти бадеӣ. Солномаҳо. Пайдоиш ва инкишофи ҷараёнӣ ва услубҳои эҷодии классисизм ва сентиментализм дар Русия. Адабиёти рус дар асрҳои XVIII- XIX. Реализми танқидии рус ва намояндагони он: И.А.Крилов ва масалҳои ӯ. Эҷодиёти А.С.Пушкин ва М.Ю.Лермонтов. Лев Толстой ва эҷодиёти ӯ. Ҳамзамонони Толстой. Антон Павлович Чехов ва эҷодиёти ӯ.

	Марҳилаҳои инкишофи адабиёти рус дар асри XX. Бо вазъи ҳаёти сиёсӣ– иҷтимоӣ вобаста будани он. Мавзӯ ва жанрҳои адабиёти ин давра. Реализми сотсиалистӣ ва хусусиятҳои ба худ хоси ин услуби эҷодӣ. Чӣ хатҳои хуб ва баҳсталаби он. Мавқеи адабиёти асри XX дар адабиёти ҷаҳонӣ.
M10.	Адабиёти украин ва белорус даврони тараққиёти онҳо. Пайдоиши адабиёти украин ва заминаҳои он. Марҳилаҳои тараққиёти адабиёти украин. Сковорода ва эҷодиёти ӯ. Иван Франко – намоёнҳои адабиёти мумтози украин. Тарас Шевченко ва эҷодиёти ӯ. Мавзӯ ва мундариҷаи ғоявии адабиёти украин дар асри XX. Робитаҳои адабии тоҷикӣ украин. Адабиёти белорус. Дар партави равобит ва ҳамбастагӣ бо халқҳои руси украин ба вучуд омадани адабиёти белорус. Марҳилаҳои тараққиёти адабиёти белорус. Якуб Колас ва эҷодиёти ӯ.
M11.	Адабиёти халқҳои Кавказ ва Закавказье. Равобит ва ҳамбастагӣ дар офариниши адабиёти даҳонакии халқҳои минтақа. Ягонагии мавзӯ ва мундариҷаи ғоявии онҳо. Адабиёти озарбойҷон ва марҳилаҳои тараққиёти он. Муҳаммад Фузулӣ – намоёнҳои барҷастаи адабиёти мумтози озарбойҷон. Адабиёти маърифатпарварии Озарбойҷон ва намоёнҳои он. Эҷодиёти Мирзо Фатҳалӣ Охундов. Мавзӯ ва ғояи мазҳакаҳои Охундов. Инкишофи адабиёти Озарбойҷон дар асри XX. Намоёнҳои адабиёти ин давра: Самад Вурғун, Мамадсаид Урдубодӣ, Меҳди Ҳусайн, Мирзо Иброҳимов. Робитаҳои адабии тоҷикӣ озар. Адабиёти гурҷӣ ва марҳилаҳои тараққиёти он. Пайдоиш ва марҳилаҳои инкишофи адабиёти гурҷӣ. Шота Руставелӣ ва асари ӯ «Палангинапӯш». Адабиёти гурҷӣ дар асри XX. Нодар Думбадзе ва эҷодиёти ӯ. Адабиёти арман ва марҳилаҳои тараққиёти он. Пайдоиш ва инкишофи адабиёти арман. Инъоси мувоҳизаҳои мардум ба даст даровардани истиқлол дар асарҳои адибони даврони ғуноғун. Ованес Туманян ва эҷодиёти ӯ. Мавзӯ ва мундариҷаи эҷодиёти адибони арман дар асри XX. Адабиёти халқҳои дигари минтақаи Кавказ ва Закавказье. Сермиллат будани халқҳои минтақа. Инкишофи адабиётҳои миллӣ дар минтақа. Маълумот дар бораи адабиёти халқҳои ҷудогонаи Кавказ. Мавқеи адабиёти авар ва намоёнҳои он. Расул Ҳамзатов ва эҷодиёти вай. Мавзӯи Ватан ва забони модарӣ дар эҷодиёти адиб. Китоби «Доғистони ман». Робитаҳои адабии тоҷикӣ ўзбек бо халқҳои ин минтақа.
M12.	Адабиёти халқҳои Осиёи Марказӣ. Муштаракӣ дар асарҳои эҷодиёти даҳонакии халқ ва адабиёти хаттии гузаштаву имрӯзаи халқҳои минтақа. Дар партави равобит ва ҳамбастагии иқтисодиву иҷтимоӣ инкишоф ёфтани равобити адабӣ. Адабиёти туркман ва марҳилаҳои инкишофи он. Ҳамосаҳои халқӣ ва мавзӯву мундариҷаи ғоявии онҳо. Маҳдумқули ва эҷодиёти вай. Адабиёти туркман дар асри XX. Эҷодиёти Бердӣ Карбобоев, Хидир Деряев, Нурмурад Сарихонов, Қилич Қулиев. Адабиёти қазок ва қирғиз даврони тараққиёти он. Мавқеи суруд, афсона ва дostonҳо дар адабиёти мардумии қазок. Пайдоиш ва инкишофи адабиёти хаттии қазок. Маърифатпарварони қазок: Чокан

	Валихонов, Ибрай Олтинсарин. Абай ва эҷодиёти ӯ. Мавзӯъ ва ғояи дostonҳои «Искандар» ва «Масъуд». Адабиёти асри XX. Эҷодиёти Мухтор Аvezов, Собит Муқанов, Ўлчас Сулаймонов. Адабиёти қирғиз. Эҷодиёти даҳонакии халқ. «Манас» ва эҷодкорони он. Оқинҳои халқӣ. Эҷодиёти Тўхтагул Сотилганов. Пайдоиш ва инкишофи адабиёти хаттии қирғиз. Чингиз Айтматов ва хусусиятҳои ба худ хоси эҷодиёти ӯ. Мавзӯъ ва ғояи қисса ва романҳои Чингиз Айтматов. Инъоси муаммоҳои умумбашарӣ дар эҷодиёти адиб. Мар Бойчиев ва асари ӯ «Баҳс». Маълумот дар бораи халқи қароқалпоқ ва адабиёти он. Мавқеи дostonҳои мардумии «Маспошо» ва «Чилдухтарон» дар эҷодиёти даҳонакии халқ. Бердахшоир ва эҷодиёти ӯ. Адабиёти муосири қароқалпоқ ва намоёндагони он. Эҷодиёти Тўлепберген Қайпбергенов.
M13.	Мақсад ва вазифаҳои омӯзиши фанни «Адабиёти халқҳои эронӣ ва афғон». Пайванди узвию маънавии адабиёти форсизабон дар Эрон, Афғонистон, Мовароуннаҳр Хуросон ва Ҳинду Покистон. Нигоҳе иҷмолӣ ба таърихчаи сиёсату иҷтимоӣ ва фарҳангии ин кишварҳо. Сарчашмаҳои мавриди омӯзиши давраҳои мазкур таърихӣ.
M14.	Аҳволи сиёсату иҷтимоӣ ва илмию маданӣ дар нимаи дууми асри XVIII ва нимаи дууми асри XIX. Ба сари ҳукумати Эрон омадани сулолаи Қочориён. Адабиёти аҳди Қочор. Барқарор шудани анъанаҳои адабӣ дар муҳити дарбор. Қувват гирифтани сабки бозгашт. Ҷунбиши маорифпарварӣ дар Эрон ва омилҳои ба вучуд омадани ин нахзат. Модернизми Аббос Мирзои Қочорӣ. Нашри аввалин рӯзномаҳои форсӣ.
M15.	Адабиёти маорифпарварии Эрон: таҳаввули назм ва наср. Намоёндагони адабиёти маорифпарварии Эрон. Зайнулобидини Мароғай ва мавқеи романи “Саргузашти Иброҳимбек”- и ӯ дар ташаккули насри муосири Эрон. Абдурахим Толибов ва қиссаи “Китоби Аҳмад”. Насри муосири Эрон ва намоёндагони он. Адибони муосири Эрон. Доира мавзӯи осори бадеии онҳо. Жанрҳои маъмул дар насри муосир. Вижагиҳои насри муосири Эрон.
M16.	Адабиёти муосири Эрон ва давраҳои инкишофи назм. Ташаккули шеърӣ нав. Адабиёти замони Машрута, замони Паҳлавиён ва баъд. Заминаҳои ташаккули шеърӣ нави форсӣ. Баҳси шоирони суннатгаро ва навгаро. Шоирони наовари эронӣ. Анвои шеърӣ нав ва мушаххасоти он. Нимо Юшич – падари шеърӣ нави форсӣ дар Эрон. Зиндагиномаи Нимо Юшич. Маҷмӯаҳои ашъори Нимо ва мӯҳтавои онҳо. Шоирони наовари номдори Эрон. Пайравони Нимо. Вижагиҳои ашъори Маҳдӣ Аҳавони Солис, Аҳмади Шомлу, Сӯҳробӣ Сипехрӣ ва Фурӯғи Фаррухзод, Нодири Нодирпур. Сабк ва услуби хоси ашъори шоирони модернисти эронӣ.
M17.	Адабиёти Афғонистон. Таърихчаи мухтасари ҳаёти сиёсату фарҳангӣ. Адабиёти муосири Афғонистон.

	Вазъи инкишофи ҳаёти иҷтимоиву сиёсӣ ва фарҳангии Афғонистон дар замони Нодиршоҳи Афшор, ҳукумати сулолаи Дуррониён, мудохилаи англисҳо ба сиёсати кишвар. Сар задани ҳаракати ҷавонафғонон ва интишори наҳзати маорифпарварӣ. Вижагиҳои ба худ хос ва вакилони намоёни адабиёти муосири афғон. Ҷанги хонаводагӣ ва ба вучуд омадани шеърӣ муҳочират. Хусусияти жанрӣ ва мундариҷаи ғоявии ашъори шоирони муосири афғон.
M18.	Назми форсизабони Ҳиндустон ва Покистон дар нимаи дуюми асри XIX ва ибтидои асри XX. Давраҳои аввал ва сони таърихи забони форсӣ дар Ҳинду Покистон. Нуфуз ва эҷибори забони форсӣ дар доираҳои расмӣ адабӣ ва илмӣ Ҳинд. Адабиёти аҳди “Салотини Деҳлӣ” ва империяи Бобур. Назми форсӣ дар музофот ва вилоёти мулки Ҳинд. Намояндагони барҷастаи назми форсӣ дар ҳавзаҳои адабӣ. Инкишофи шеърӣ форсӣ дар Покистон. Муҳаммад Иқбол ва мавқеи ӯ дар адабиёти давраи мазкур.
	III. Тавсия ва нишондодҳо оиди машғулоти амалӣ: Амалӣ (А) Барои машғулоти амалӣ мавзӯҳои зерин тавсия карда мешавад:
A1.	Мавзӯ, мундариҷа ва жанрҳои адабиёти Юнони қадим. Таҳлили осори вакилони адабиёти Юнони ва Рими қадим.
A2.	Ҷараён ва услубҳои эҷодии адибони Аврупо дар асрҳои миёна.
A3.	Адабиёти давраи Эҳё дар Аврупо. Таҳлили осори намояндагони ин давраи адабиёт.
A4.	Адабиёти маърифатпарварии Аврупо ва ғояҳои асосии он. Таҳлили осори намояндагони ин давраи адабиёт.
A5.	Доираи мавзӯ ва жанрҳои адабиёти Аврупои Ғарбӣ дар асрҳои XIX ва XX. Таҳлили осори намояндагони ин давраи адабиёт.
A6.	Адабиёти Амрико дар асрҳои XIX ва XX. Таҳлили осори вакилони адабиёти Амрико ва Амрикои лотинӣ
A7.	Намояндагони адабиёти халқҳои славянӣ ва таҳлили осори онҳо.
A8.	Намояндагони адабиёти Кавказ, Закавказье ва таҳлили осори онҳо.
A9.	Намояндагони адабиёти Осиёи Марказӣ ва таҳлили осори онҳо.
A10.	Намояндагони адабиёти Эрон дар аҳди аввал ва таҳлили осори онҳо.
A11.	Намояндагони адабиёти муосири Эрон ва таҳлили осори онҳо.
A12.	Намояндагони адабиёти Афғону Ҳинду Покистон ва таҳлили осори онҳо.
	III. Тавсия ва нишондодҳо оиди машғулоти семинарӣ: Семинарӣ (С) Барои машғулоти семинарӣ мавзӯҳои зерин тавсия карда мешавад:
C1.	Хусусиятҳои мазмунӣ ва мундариҷавии эпосҳои қадимии халқҳои ҷаҳон
C2.	Мазмун ва мундариҷаи ғоявии романҳои ритсарӣ ва куртуазии Аврупо.

C3.	Хусусияти жанрии адабиёти асримиёнагӣ ва қаробату шабоҳати онҳо бо адабиёти форсу тоҷик
C4.	Таҳлили осори вакилони адабиёти давраи бедории миллии Италия, Испания, Франция, Олмония.
C5.	Намояндагони адабиёти аҳди маорифпарварии Аврупо ва таҳлили осори онҳо
C6.	Намояндагони адабиёти Америка ва хусусияти жанрии осори вакилони ин мамолик.
C7.	Вакилони намоёни адабиёти асри XX дар Аврупо ва ҷараёну майлонҳои осори онҳо.
C8.	Хусусияти жанрии осори вакилони адабиёти халқҳои Эронӣ афғонӣ ҳиндӣ Покистон.

IV. Таълими мустақилона ва корҳои мустақил

Мавзӯҳо барои таълими корҳои мустақилона.

Нақшаи мавзӯӣ ва тақвими таълими мустақилона аз фанни **“Таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон ва эронӣ”**

№	Мавзӯҳо барои таълими корҳои мустақилона.
1.	Тартиб доданги феҳристи асарҳои ба филологияи тоҷик тарҷумашудаи адибони халқҳои гуногуни ҷаҳон.
2.	Дар осорхонаҳои адабии Самарқанд ташкил намудани экскурсияҳо ва муайян намудани робитаҳои адибони Самарқанд бо адибони халқҳои гуногуни ҷаҳон.
3.	Бо салоҳдиди устоди фан ба филологияи тоҷик тарҷума намудани осори ягон адиби халқҳои гуногуни ҷаҳон.
4.	Дарёфти сужетҳои сайёр аз саҳфаҳои таърихи адабиёти ҷаҳон.
5.	Тавассути интернет пайдо намудани маълумот доир ба адабиёти классикӣ ва муосири халқҳои гуногуни олам.
6.	Ҷамоаҳои эҷодиёти адибони маърифатпарвари Осиёи Марказӣ ва адабиёти халқҳои ҷаҳон.
7.	Муносибати инсон ва табиат дар асарҳои адибони муосир ҳамчун масъалаи глобалӣ.
8.	Муаммоҳои умуминсонӣ дар эҷодиёти Чингиз Айтматов.
9.	Мавзӯҳои муштарак ва абадӣ дар адабиёти умумҷаҳонӣ.
10.	Мавзӯ ва мундариҷаи асарҳои адибони Юнони қадим.
11.	Робитаҳои адабии Шарқ бо Юнону Рим.
12.	Эпосҳои халқии дунё ва хусусиятҳои типологии онҳо.
13.	Намояндагони адабиёти давраи Эҳё дар Аврупо.
14.	Характер ва зиддият дар феодалномаҳои Шекспир.
15.	Асари Боккаччо «Декамерон» ва наъри ривоятии Шарқ.
16.	Асари Даниел Дефо «Робинзон Крузо» - қиссаи саргузаштӣ.

17.	Адабиёти маърифатпарварӣ дар Аврупо ва хусусиятҳои он тамоюлоти муштаракӣ адабиёти маорифпарварии халқҳои дунё.
18.	Лирикаӣ Байрон ва мотивҳои шарқӣ дар он.
19.	Мазмун ва мундариҷаи рубоӣҳои халқӣ.
20.	Ҳолати имрӯзаи илми фолклоршиносии тоҷик.
21.	Хусусиятҳои асосии драмаҳои халқӣ.
22.	Мавқеи «Девони Мағрибу Машриқ» дар эҷодиёти Гёте.
23.	Таъсирпазирии Гёте аз адабиёти Шарқ.
24.	Тазоҳури тимсолҳои шарқона дар осори Гёте
25.	Балзак ва адабиёти тоҷик.
26.	Ги де Мопассан – новелланавис.
27.	Ақидаҳои инсонпарварӣ дар эҷодиёти Томас Манн.
28.	Мавзӯ ва ғояи асари Марк Твен «Шоҳзода ва гадо».
29.	Муштаракӣ дар адабиёти халқҳои славяни шарқӣ.
30.	Марҳилаҳои инкишофи адабиёти рус.
31.	Лирикаӣ Пушкин ва адабиёти тоҷику ўзбек.
32.	Лев Толстой ва тарзи тасвири реалистӣ дар осори вай.
33.	Толстой ва маърифатпарварони Осиёи Марказӣ.
34.	Антон Чехов - ҳикоянавис.
35.	Мавзӯ ва ғояи достони Тарас Шевченко «Катерина».
36.	Марҳилаҳои тараққиёти адабиёти белорус.
37.	Лирикаӣ Фузулӣ.
38.	Маърифатпарварони Озарбойҷон.
39.	Мавзӯ ва ғояи мазҳакаҳои Мирзо Фатҳалӣ Охундов.
40.	Таҳлили ғоявӣ – бадеии асари Ованес Туманян - «Ануш».
41.	Мавқеи асари Шота Руставели «Палангинапӯш» дар адабиёти гурҷӣ.
42.	Маъноӣ ҳаёти инсон дар романи Нодар Думбадзе «Бақои зиндагӣ».
43.	Мавзӯи Ватан ва ватандӯстӣ дар эҷодиёти Расул Ҳамзатов.
44.	Мавзӯ ва жанрҳои муштарак дар адабиёти халқҳои Осиёи Марказӣ.
45.	Адабиёти панду насихатии туркман.
46.	Романнависони туркман.
47.	Маърифатпарварони қазоқ.
48.	Мавзӯ ва ғояи дostonҳои Абай.
49.	Роман – эпопея «Абай» – қомуси таърихи халқи қазоқ.
50.	Сегонаи «Мактаби ҳаёт» – и Собит Муқанов – романи тарҷимаиҳолӣ.
51.	«Манас» ва эҷодкорони он.
52.	Хусусиятҳои ба худ хоси насри Чингиз Айтматов.
53.	Муаммоҳои умумбашарӣ ва талқини он дар романи «Қиёмат».

54.	Муносибати гузашта, имрӯз ва фардо дар романи «Дуроҳаи бўронӣ».
55.	Мавзӯ ва мундариҷаи сегонаи Т.Қаипбергенов «Достони қароқалпоқ».
56.	Мутолиаи даҳ асар аз осори адибони машҳури Аврупо ва Америка.
57.	Мутолиаи даҳ асар аз осори адибони халқҳои ҳамдӯстӣ.
58.	Самтҳои инкишофи адабиёт дар аҳди Сафавия.
59.	Ривочи адабиёти шаҳру доираҳои хунарамандӣ дар аҳди Сафавия.
60.	Ташаккули сабки нави адабӣ дар аҳди Сафавия.
61.	Мактаби адабии Исфохон ва наҳзати «бозгашти адабӣ».
62.	Ҷунбиши тараққиҳоӣ ва таҷаддудгароӣ дар Эрон
63.	Ҷунбиши тараққиҳоӣ ва таҷаддудгароӣ дар Афғонистон.
64.	Андешаҳои тараққиҳоӣ дар нимаи дуҷуми асри XIX.
65.	Парвин Ӯтисомӣ ва маҷуми маснавӣ дар эҷодиёти ӯ
66.	Муҳаммадқай Баҳор - шоири истиқлолҷӯи Эрон
67.	Афкори озодиҳоӣ ва истиқлолиятҷӯӣ дар назми маорифпарварӣ ва маршрутаҳои Эрон.
68.	Ашӯри тоиқилобии Абулқосим Лоҳутӣ. Ашӯри инқилобии Абулқосим Лоҳутӣ
69.	Аҳамияти ашӯри Эраҷ Мирзо дар адабиёти Эрони оғози асри XX
70.	Андешаҳои тараққиҳоӣ дар насри форсии нимаи дуҷуми асри XIX.
71.	Жанрҳои мунозираю саёҳатнома дар адабиёти маорифпарварии Эрон.
72.	Маҳмуди Тарзӣ ва саҳми ӯ дар инкишофи адабиёти муосири Афғонистон
73.	Фаёлияти адабии Абдурахим Толибов.
74.	“Қитоби Аҳмад” – асари мунозираӣ
75.	Фаёлияти адабии Зайнулобиддини Мароғай.
76.	Назми маорифпарварии Афғонистон ва мазмуну мундариҷаи ғоявии он.
77.	Тамоюлҳои нави инкишоф дар назми муосири Эрон ва Афғонистон.
78.	Нимо Юшиҷ ва масъалаи ташаккули шеъри нави Эрон
79.	Гуманизми баланд дар ашӯри Сӯҳробӣ Сипехрӣ
80.	Аҳмади Шомлу асосгузори шеъи сафедаи форсӣ
81.	Фурӯғи Фаррухзод ва инкишофи шеъри зан дар адабиёти муосири Эрон
82.	Мавзӯҳои доғи шеъри муосири Афғонистон
83.	Омилҳои инкишофи назми форсизабон дар шибҳи қора.
84.	Муҳаммад Иқбол асосгузори адабиёти маорифпарварӣ дар Покистон
85.	Мундариҷаи ғоявии “Асрори худӣ”-и Иқболи Лоҳурӣ
86.	Симини Донишвар намояндаи насри муосири Эрон.

Мавзӯҳои таълими мустақилона аз фанни «Таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон ва эронӣ» бо мақсади такмил додани дониши талабагон интиҳоб

гардидааст. Аз ҷумла, дар асоси таълими фанни “Таърихи адабиёти халқҳои ҷаҳон ва эронӣ” таърихи таълими адабиёт ва шиносӣ бо адабиёти халқҳои дунё, таҳлилу баррасии намунаҳои осори адабиёти халқҳои ҷаҳон дар мактабу мадрасаҳо ба назар гирифта шудааст. Фаъолияти толибилмон дар ҷараёни хониш дар асоси мутолиаи намунаҳои осори вакилони адабиёти халқҳои ҷаҳон, таҳлилу баррасии онҳо дар машғулотӣ амалӣ ва фаъолияти мустақилонаи талабагон, ки дар атрофи ин мавзӯҳо корбарӣ менамоянд, амалан сурат мегиранд ва арзёбӣ мешаванд. Дар ин замина, донишҷӯён аз рӯи мавзӯҳои дар нақшаи супоришоти корҳои таълими мустақилона пешниҳодшуда кор мекунанд. Дар барномаи таълимии фан механизми азхудкунии донишу малакаи донишҷӯён оид ба ҳар як мавзӯи зикршуда ошкор карда шудааст. Дастури таълимӣ барои такмил ва инкишофи ҷараёни таълим дар мактабҳои таълими умумӣ, муассисаҳои таълимии миёнаи махсус, барои тайёр намудани кадрҳои баландихтисос, амиқан омӯхтани фанҳои таҳассусӣ, тайёр намудани мутахассисон ва ходимони илмӣ ва таъмини самаранокии таълими ҳамагонӣ арзишманд хоҳад буд.

3	II. Натиҷаҳо аз омӯзиши фан (компетенцияҳои ташаккулёбанда) Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фан: • ба давраи қадимтарин мансуб будани фолклори тоҷик ва омилҳои ташаккул ва таҳаввули он, намунаҳои осори давраи қадим, асрҳои миёна ва нави фолклори тоҷик, миф, асотири, ривоят ва сурудҳои қадима ва монандиҳои он бо эҷодиёти даҳанакии халқҳои дигар, маълумот дар бораи таърихи пайдоиш ва инкишофи фолклоршиносии ҷаҳон, аз он ҷумла фолклоршиносии тоҷик, бобати муайян намудани равиҷ, ҷараён ва услубҳои эҷодии шоирони халқии тоҷик ва мавқеи онҳо дар инкишофи адабиёт ба тасаввурот ва дониш соҳиб бошад; • хусусияти жанрии фолклори тоҷик, фарқ карда тавоништан ва шарҳу эзоҳ додани ҳар як жанри эҷодиёти даҳанакии халқ, пайдоиш ва инкишофи жанрҳои фолклориро бакалавр бояд донанд, доир ба типологияи жанрҳои асримиёнагии эҷодиёти даҳанакии халқ, эҷодиёти даҳанакии халқ ва адабиёти хаттӣ, эпоси ғурӯғли ва мактаби ғурӯғлихонӣ, намунаҳои эҷодиёти даҳанакии халқӣ ҳозираро донанд ва ба маҳорати аз онҳо истифода намудан соҳиб бошад; • доир ба фолклори маросимӣ, мавқеи асарҳои фолклорӣ дар ташаккули тафаккури миллий пайваста бо ғояҳои истиқлоли миллий, дар бораи хусусиятҳои асосии эҷодиёти даҳанакии халқии водихо, хусусияти жанрии фолклори тоҷик, фарқ карда тавоништан ва шарҳу эзоҳ додани ҳар як жанри эҷодиёти даҳанакии халқ, пайдоиш ва инкишофи жанрҳои фолклориро бакалавр бояд донанд ба малакаи муайян соҳиб бошад.
4	VI. Методҳо ва технологияҳои таълим: • маърузаҳо; • кейс-стадиҳо ва маетодҳои мухталифи интерфаъл;

	• машғулотӣ амалӣ; • семинар (мантиқан фикр кардан, саволу ҷавоби тезкор); • бо гурӯҳҳо кор кардан; • тайёр намудани тақдирот; • лоиҳаҳои индивидуалӣ; • лоиҳаҳо барои ҳимоя кардан ва дар шакли ҷамоа кор кардан; • ассисментҳо.
	VII. Талабот барои гирифтани кредитҳо: Пурра аз худ намудани масоили мухталиф ва мафҳумҳои назарӣ ва амалии фан, дуруст баррасӣ намудани натиҷаҳои таҳлил, иҷро намудани супоришот ва вазифаҳо дар шаклҳои назорати ҷорӣ, марравӣ ва ба тарзи мустақилона фаъолият доштан ва иҷро намудани ин тарзи кор доир ба ҷараёни омӯзиш, аз рӯи назорати ниҳой супоридани кори хаттӣ, супоришоти тестӣ ва назоратҳои ассисментӣ.

АДАБИЁТ: АДАБИЁТИ АСОСӢ:

1. С.Хўҷакулов, Н.Қаюмов. Таърихи адабиёти ҷаҳон. – Самарқанд: СамДУ. 2020. 476 саҳ.
2. А.Ахмедов. Чет эл адабиёти тарихи. (Ўқув қўлланма). –Тошкент: 2007.
3. Дадабоев М. Адабиёти халқҳои эронӣ. – Самарқанд, 2002.
4. Азизов Қ, Қаюмов О. Чет эл адабиёти тарихи. –Т.: Ўқитувчи, 1979. – 435 б.

АДАБИЁТИ ИЛОВАӢ

1. Айтматов Ч. Дуроҳаи бӯронӣ, - Душанбе: 1985.
2. Айтматов Ч. Нахустин устод, - Душанбе: 1988.
3. Айтматов Ч. Эхо мира, - Москва: 1985.
4. Қаюмов О. Чет эл адабиёти, - Тошкент: 1979.
5. Қамарзода.А. Таърихи адабиёти ҷаҳон. (Адабиёти халқҳои славянӣ шарқӣ), Самарқанд, СамДУ, 2003
6. Қамарзода.А. Таърихи адабиёти ҷаҳон. (Китоби 2) Самарқанд: СамДУ, 2006
7. Қамарзода.А. Таърихи адабиёти ҷаҳон. (Китоби 3) Самарқанд: СамДУ, 2007
8. Азизов Қ, Қаюмов О. Чет эл адабиёти тарихи, - Тошкент:1987.
9. Р.Ҳодизода, У.Каримов, С.Саъдиев. Адабиёти тоҷик. Асрҳои XVI-XIX ва ибтидои асри XX. (Китоби дарсӣ барои мактабҳои олӣ). – Душанбе: Маориф, 1988.
10. Неупокоева И. Г. История всемирной литературы, - Москва: 1976.
11. Камаров А. Взаимосвязь литератур народов Средней Азии и Казахстана, - Тошкент: 1987.
12. С. Артаманов, З. Гражданская. История античной литературы.- Москва: 1972.

13. История русской литературы XX века, - Москва:1970
14. История литератур народов Средней Азии и Казахстана, М, 1980.
15. Барамидзе А.Г., Гемезардашвили Д.М. Грузинская литература, - Тбилиси: 1968.
16. Ғамзатов Р. Доғистони ман. - Душанбе:1984.
17. Думбадзе Н, Ман, бибиам, Илико ва Иларион, - Душанбе:1988,
18. «Жаҳон адабиёти» журнали, 1997- 2019.
19. Лермонтов М. Ю. Осори мунтахаб. - Душанбе:1981.
20. Мирзо Фатали Охундов, Танланган асарлар, - Тошкент: 1963.
21. Муҳаммад Фузулий, Асарлар, икки жилдлик, - Тошкент: 1968.
22. Манас, эпоси халқи қирғиз, - Душанбе: 1982.
23. Абдулҳусайн Зарринқўб. Аз гузаштаи адабии Эрон, 1975.
24. Асозода Худойназар. Адабиёти форсӣ ва се шоҳаи он. – Душанбе: Маориф, 1991.
25. Бертельс Е.Э. История литературы и культуры Ирана. Избранные труды. - Москва, 1988, с.437-518.
26. Беранги Кўҳдоманӣ. Тулӯи сабзи шукуфтан. – Душанбе, 1991.
27. Ваҳшии Бофакӣ. Баргузидаи ашъор. – Техрон, 1369, 46с.
28. Гулчине аз осори Урфии Шерозӣ.-Шарқи Сурх,1963,№ 11, с.73-80.
29. Лоҳутӣ. Гулбонги навҷавонӣ. Д.: Ирфон, 1992, 144 с
30. Маҳмуди Тарзӣ, Ғазалиёт. Мунтахаби наср. Мустағнӣ. Ғазалиёт. – Душанбе, 1992, 256 с.
31. Муҳаммад Исмоили Сиёҳ. Сағ ва шағол. Душанбе,1989.128 с.
32. Муллоаҳмадов М. Фурӯғии Бастомӣ ва ғазалиёти ӯ. – Душанбе, 1987,88 с.
33. Муллоаҳмадов М. Қоонии Шерозӣ (Ҳаёт ва эҷодиёт). – Душанбе, 1992,160 с.
34. Муҳаммад Иқбол.Пайғоми Шарқ, Д.: Адиб, 1987, 320 с.
35. Маҳмуди Тарзӣ. Ғазалиёт.Мунтахаби наср. Д.: Адиб, 1992
36. Нозими Ҳиротӣ. Осори мунтахаб. – Душанбе, 1987, 400 с.
37. Маҳҷуб М. Сабки хуросонӣ дар шеърӣ форсӣ. – Техрон, 1345.
38. Мусулмонқулов Р. Сачъ ва сайри таърихӣ он дар наср тоҷик. – Душанбе: Ирфон, 1970. – 218с.
39. Панҷ садо. (Ашъори шоирони баргузидаи Эрон) Д.: Боргоҳи сухан, 2008, 188 с.
40. Ризаев З.Г.Индийский стиль в поэзии на фарси конца XV1-XV11 вв. – Ташкент: Фан, 1971. – 219с.
41. Сафо Ф. Сабкҳои адабӣ. – Техрон, 1337.
42. Шукуров Ш. Муҳаммадали Сойиб шеър ва шоирлик ҳақида. Маҷаллаи «Сино», 2005, 18 (нашрияи Сафоратхонаи Эрон дар Тошканд).
43. Ғоибов М. Аз таърихи равшангирии Тоҷикистон ва Афғонистон. – Душанбе:1979, 208 с.
44. Як сарзамин муҳаббат. (Намунаҳои шеърӣ сад соли охири Афғонистон). – Душанбе: Адиб, 2005, 249 с.

МАНБАҲОИ АХБОРӢ - ИНТЕРНЕТӢ:

45. www.ZiyoNet.uz

46. www.wikipedia.tj
47. ziyonet.uz/ru/people/abdurauf-fitrat
48. <http://www.kmt.tj/tarihi-adabiyoti-chakhon-ovidiy-43-milod-18-milodj>
49. <http://e-adabiyot.uz/jahon/jahon-adabiyoti-tarixi/266-evropa-amerika.html>
50. <https://qdpi.dist.edu.uz/course/info.php?id=2002&lang=uz>
51. <https://www.google.com/search?ei=wZsSX-1cp-CgZwe3ktYWIQAzoLCC4QsQ>
52. http://library.tersu.uz/kitoblar/aranash/XX_asr_chet_el_adabiyoti_tarixi.pdf
53. <http://e-adabiyot.uz/jahon/jahon-adabiyoti-tarixi/310-antik.html>
54. <http://e-adabiyot.uz/jahon/jahon-adabiyoti-tarixi/182-uygonish-davri-adabiyoti.html>
55. <https://www.google.com/search?ei=MJwSX->
56. <https://aoka.uz/article/3gmpj1rim3zd-rus-adabiti-durdonalari-100-zhildlik-mazhmuaning-dastlabki-16-zhildi-nashrdan-chidi>
57. www.ZiyoNet.uz
58. www.wikipedia.tj

Масъул ба фан/модул:

С.Хўчакулов – доктори фанҳои филологӣ (DSc), дотсенти кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои Шарқи хориҷаи ДДС

Муқарризон:

С.Саъдиев – доктори фанҳои филологӣ, профессори кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои Шарқи хориҷаи ДДС

Н.Қаюмов - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология, муаллими калони Донишгоҳи педагогии Ўзбекистон ва Финландия

Гуруҳи корӣ барои таҳия ва танзими барномаҳои таълимӣ ҳамчунин супоришоти корҳои мустақил дар асоси фармони маъмурияти Донишгоҳ бо қарори № 301- ij аз санаи 16 августи соли 2024:

Раис:

проф. А.Носиров

Мудир кафедра:

С.Хўчакулов

Декани факултет:

И.Д.Элтазаров

Проректори аввали корҳои

таълимии Донишгоҳи давлатии

Самарқанд ба номи Ш.Рашидов

проф. А.Солиев

**Шароф Рашидов номидаги Самарқанд Давлат университети тожик
филологияси ва хорижий шарқ тиллари кафедраси доценти С.
Хўжақуловнинг «Жаҳон ва эроний халқлар адабиёти» фанидан тузган
намунавий таълим дастурига**

ТАҚРИЗ

Тожик филологияси ва хорижий шарқ тиллари кафедраси доценти С.Хўжақулов томонидан тузилган «Жаҳон адабиёти тарихи» фани бўйича дастур ана шу масалаларни қамраб олган бўлиб, муаллиф унда жаҳон адабиёти тарихини гурӯҳларга ва даврларга бўлиб ўрганишда таниқли олимларга қўшилган ҳолда ўзининг олий таълим соҳасидаги, айниқса ана шу фанни таълим бериб келаётган сал кам қирқ йиллик тажрибасига ҳам кенг таянган.

Муаллиф мазкур фандан таълим дастурини тузишда мавзуларнинг зарурийлиги, актуаллиги, уларни ўрганиш зарурийлигига эътибор берган ва умуминсоний мафкура тараққиётига муносиб ҳисса қўшган жаҳоншумул аҳамиятга молик бўлган ёзувчилар ҳаёти ва улар яратган умрбоқий асарларни ўрганишга алоҳида аҳамият берган. Жумладан қадимги Юнон адабиёти, Рим адабиёти, уйониш даври адабиёти, маърифатпарварлик адабиёти ва бу даврларда яратилган оламшумул асарлар дастур муаллиф диққат марказида туради.

Жаҳон адабиёти тарихи фанининг мақсад ва вазифалари. Жаҳон адабиёти тарихининг асосий тамойиллари ва даврлаштирилиши. Антиқ давр адабиёти. Юнон ва Рим адабиёти тарихи. Ўрта асрлар ва уйғониш даври адабиётининг асосий хусусиятлари. ХУП-ХУП асрлар адабиётида маърифатчилик ва реализмнинг тараққиёти. Бу давр адабиётининг тур ва жанрлари, метод ва оқимлари ҳамда йирик вакиллари. Аврупо ва Америка адабиётининг ХIХ асрдаги камолоти. Рус адабиётининг тараққиёт боскичлари ва жаҳон адабиётида тутган ўрни. Рус адабиётида реализм. Л.Н.Толстой ижоди. ХХ аср жаҳон адабиётининг тараққиёт даражаси ва асосий концепциялари. Ҳозирги адабий жараён дастурда берилган асосий мавзулар сифатида қўйилган.

Хуллас, университетларнинг тожик филологияси факултетлари учун «Жаҳон адабиёти тарихи» фанидан тузилган дастур ҳозирги замон талабларига тўлиқ жавоб бера олади ва мазкур дастурни нашр қилиш ва амалда татбиқ этиш мумкин.

**С.Саъдиев - доктори фанҳои филологӣ,
профессори кафедраи филологияи тоҷик
ва забонҳои Шарқи хориҷаи ДДС**

Самарқанд Давлат университети Филология факултети, Тожиқ филологияси ва
хорижий Шарқ тиллари кафедраси доценти С.Хўжакуловнинг «Жаҳон ва эроний
халқлар адабиёти тарихи» фанидан
тузган таълим дастурига
ТАҚРИЗ

Тақризга тақдим этилаётган таълим дастури тожиқ филологияси кафедраси таълим йўналиши талабалари учун мўжалланган бўлиб, Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги меъёри ҳужжатларида берилган намунаси талаблари асосида тузилган.

Таълим дастурининг кириш қисмида муаллифлар ўтиладиган фаннинг мақсад ва вазифалари аниқ кўрсатган.

Уларнинг ҳулосаларига биноан, тожиқ тили ва адабиёти мутахассислари форс-тожиқ тилида яратилган бадий адабиёт ҳақида муайян тасаввурга эга бўлиши лозим.

Муаллиф мазкур фандан таълим таълим дастуриини тузишда мавзуларнинг зарурийлиги, актуаллиги, уларни ўрганиш зарурийлигига эътибор берган ва умуминсоний мафкура тараққиётига муносиб ҳисса қўшган жаҳоншумул аҳамиятга молик бўлган ёзувчилар ҳаёти ва улар яратган умрбоқий асарларни ўрганишга алоҳида аҳамият берган. Жумладан қадимги Юнон адабиёти, Рим адабиёти, уйониш даври адабиёти, маърифатпарварлик адабиёти ва бу даврларда яратилган оламшумул асарлар таълим дастури муаллиф диққат марказида туради.

Жаҳон адабиёти тарихи фанининг мақсад ва вазифалари. Жаҳон адабиёти тарихининг асосий тамойиллари ва даврлаштирилиши. Антиқ давр адабиёти. Юнон ва Рим адабиёти тарихи. Ўрта асрлар ва уйғониш даври адабиётининг асосий хусусиятлари. XVII-XVIII асрлар адабиётида маърифатчилик ва реализмнинг тараққиёти. Бу давр адабиётининг тур ва жанрлари, метод ва оқимлари ҳамда йирик вакиллари. Аврупо ва Америка адабиётининг XIX асрдаги камолоти. Рус адабиётининг тараққиёт боскичлари ва жаҳон адабиётида тутган ўрни. Рус адабиётида реализм. Л.Н.Толстой ижоди. XX аср жаҳон адабиётининг тараққиёт даражаси ва асосий концепциялари. Ҳозирги адабий жараён таълим дастурида берилган асосий мавзулар сифатида қўйилган.

Таълим дастурининг асосий қисмида жаҳон халқлари адабиёт билан биргаликда, тожиқ адабиёти тарихи фани қамровидан четда қолган форс адабиётининг Сафавийлар ва Қожорийлар даври адабиёти, унинг тожиқ адабиёти тараққиётига қўшган ҳиссасини ўрганилиши кўзда тутилган. таълим дастурида XVI асрдан кейинги тожиқ ва форс адабий алоқаларига кенг ўрин берилган ва форс адабиётининг тожиқ адабиётига кўрсатган таъсири ва ушбу адабиётларнинг ўзаро алоқаларига алоҳида эътибор қаратилган. Шунингдек, таълим дастурида ҳозирги замон форс-тожиқ шеъриятининг ўзаро алоқалари масаласини ёритилиши кўзда тутилган. Эроний халқлар адабиётининг шаклланиш даври ва тараққиёт боскичлари. Эроний халқлар адабиётининг ривожланиш қонуниятлари ва асосий хусусиятлари. XVI асргача бўлган эроний халқлар адабиёти ва унинг кейинги даврлардаги тараққиёт даражаси. Сафавийлар даври адабиёти.

Айтилганлар асосида муаллиф ф.ф.д. (DSc). С.Хўжакулов томонидан тузилган «Жаҳон ва эроний халқлар адабиёти тарихи» таълим дастуриини амалга тадбиқ этиш мақсадга мувофиқ.

Ўзбекистон-Финландия педагогика институти
Бошланғич таълим ва гуманитар фанлар
факултети "Бошланғич таълим методикаси"
кафедраси катта ўқитувчиси филология
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Каюмов Нодир Найимович

Н.Ч.Каюмов

NING IMZOSINI
TASDIQLAYMAN

O'ZBEKISTON - FINLANDIYA
PEDAGOGIKA INSTITUTI
XODIMLAR BO'LIMI BOSHLOG'I

М.Ч.Каюмов

